

1. Po wielu latach oczekiwań doczekaliśmy się wreszcie periodyku, który wypełnia lukę w badaniach nad polską emigracją powojenną. Takiego wydawnictwa przez wiele ubiegłych lat oczekiwali z wyjątkową uwagą ci wszyscy, którzy zajmowali się — przynajmniej od lat osiemdziesiątych — okazjonalnie lub bardziej wytrwale dorobkiem pisarzy i instytucji wydawniczych na obczyźnie. Że nie był to czas obfitujący w nadmiar publikacji, poświęconych temu biegunowi polskiego życia literackiego — przypominać nie ma potrzeby. Były to lata dziwne, niejednokrotnie kłopotliwe dla wielu, lecz właśnie wtedy — po raz pierwszy na tak wielką skalę — upowszechniły się „badania emigracyjne”, których efektem były pierwsze syntezy (już pozbawione ideologicznych naleciałości), pierwsze słowniki i pierwsze monografie twórców emigracyjnych.

Tak szybko, jak przyszło zainteresowanie literaturą „drugiego bieguna”, tak samo — w latach dziewięćdziesiątych — przygasło. Można na palcach wyliczyć wartościowe syntezy krajowe dorobku emigracyjnego; obszar konieczny podjęcia dodatkowych badań i interpretacji jest wciąż jeszcze olbrzymi. W „szkole katowickiej” ukazały się dwa tomy quasi-syntezy historycznoliterackiej polskiej literatury emigracyjnej (*Literatura emigracyjna 1939-1989*) i — jak się zdaje — na tym raczej się poprzestanie w mijającym tysiącleciu.

Dlatego z zadowoleniem należy powitać zeszyt pierwszy *Archiwum Emigracji*, kolejnego tytułu wydawnictwa cyklicznego, zatytułowanego *Źródła i materiały do dziejów emigracji polskiej po 1939 roku*, wydawanego pod redakcją Stefanii Kosowskiej i Mirosława A. Supryniuka na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Po „*Wiadomościach*” i *okolicach* (dwa tomy), *Libelli*, *Galerie Lambert* oraz *Wacławie Iwaniu*ku, *ostatnim romantyku* — to piąty tom tej niezwykle ważnej serii wydawniczej.

2. *Archiwum Emigracji* — jak przystało na wydawnictwo typu zbiorowego — przynosi (w pozytywnym sensie tego słowa) *cicer cum caule*: studia kulturologicz-

ARCHIWUM EMIGRACJI

STUDIA • SZKICE • DOKUMENTY

ROK 1998

ZESZYT 1

UNIWERSYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA
TORUŃ 1998

Archiwum Emigracji. Studia — Szkice — Dokumenty. Zeszyt 1. Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń 1998, s. 325, 3 nrb.

Pomnik dla Emigracji

ne, historyczne i historycznoliterackie, korespondencje, dokumenty i rozmowy, wspomnienia, biografie i noty, recenzje i omówienia książek oraz przeglądy bibliograficzne. To wszystko — pisane jest przez znakomitych znawców problemu emigracyjnego, głównie jednak młodszego pokolenia.

Redaktorem naczelnym wydawnictwa jest Janusz Kryszak, a w skład kolegium wchodzi nadto: Mirosław Adam Supryniuk, Krzysztof Ćwikliński, Jarosław Koźmiński, Wacław Lewandowski i Anna Supryniuk. Nie doczekał pierwszego zeszytu, zmarł niedawno, Andrzej Kłossowski. W gronie doradczych zasiadają: Zofia Bobowicz, Anna Frajllich, Maja E. Cybulska, Stefania Kossowska, Ryszard Loew, Krzysztof Muszkowski, Lech Paszkowski i Jerzy Pietrkiewicz.

3. *Archiwum Emigracji* to wydawnictwo, bez którego nie będzie mógł się obejść żaden z badaczy i krytyków, opisujących bądź interpretujących dorobek polskiej emigracji powojennej. Już dzisiaj można powiedzieć: to pomnik wystawiony polskiej Obczyźnie przez Kraj.

MARIAN KISIEL